

Új levélbogár Trencsén-vármegyéből.

Irta: LACZÓ JÓZSEF.

Orsodacne lineola PANZ. **ab. Brancsiki** NOV.

Testacea, capite sternoque nigris, macula ovali discoidali pronoti, scutello, fascia arcuata mox ante medium elytrorum et margine suturali ante hanc fasciam usque ad basin elytrorum extensa violaceo-nigris micantibus.

Habitat circa Bolesó (Com. Trencsén).

Barnás-sárga, a fej és a mell fekete, egy hosszirányban elhelyezett tojásforma folt az előtor hátának közepén, a paizsocska, egy ívesen hajlott harántesík a szárnyfedők közepe előtt és a varratszegély elül a harántesíkgig kékes-feketén fénylő.

Előfordul Bolesó környékén Trencsén vármegyében.

Ezt a feltűnő új fajváltozatot DR. BRANCSIK KÁROLY vármegyei főorvosnak tiszteletére neveztem el, aki Trencsén vármegye faunájának kikutatásában kiváló érdemeket szerzett.

Magyarország pillangói.

Irta: AIGNER LAJOS.

XXXI.

1. nem: *Thecla* Fabr.

Kicsiny, sötét színű pillangók, melyek hátsó szárnyának 2. erén farkocskával ellátottak. A szem szőrös vagy csupasz, a hosszú tapogatók utolsó íze apró.

A pete kitelel. A hernyó ászka-alakú, rövid szőrökkel fedett, átalakulása a földön, leveleken vagy ágakon megy végbe. A báb háta domború, alul lapos.

Ez a nem főleg a trópusokban gazdagon képviselt, az európai fajok rajzolata egymáshoz hasonló, évenként egyszer jelennek meg.

Az alnemek és fajok meghatározó kulcsa:

1. A hátsó szárny hátul farkocskával végződik 2
 — A hátsó szárnyon nincs farkocska, alsó oldalán szegélyrajz nélkül. — 2. alnem: *Callophrys* BILBB. — Ide egyetlen faj tartozik. 6. *Rubi*.

2. A tapogató hosszú, utolsó íze kicsiny. — 1. alnem: *Thecla* FABR. 3
 — A tapogató rövid és vékony, az utolsó íz kivételével hosszú szőrökkel fedett. — 3. alnem: *Zephyrus* DALM. 7
3. A hátsó szárny alsó oldalán fehér sáv van, mely némelykor megszakított 4
 — A hátsó szárny alsó oldalán levő sáv kékes-fekér, a szegélyszalag vöröses-sárga, benne kékes-fehér keretű fekete pontokkal. Felül sötétbarna, vöröses-sárga szegélyfoltokkal.
5. *Pruni.*
4. A hátsó szárny alsó oldalának fehér sávja meg nem szakított 5
 — A hátsó szárny alsó oldalának sávja megszakított 6
5. A szárnyak alul sötétbarnák, mindkét szárnyon alul fehér csík fut végig a hátsó szárny zugáig, ahol nagyobb kék folt van. Felül sötétbarna, a hátsó szárny zugán 1—2 vörös petty van. 1. *Spini.*
 — A szárnyak alul szürkés-barnák, a két szárnyon alul végig futó fehér csík a hátsó szárny zugában éles W-alakot mutat. 2. *W-album.*
6. A hátsó szárny alsó oldalának szegélyén vöröses-sárga, befelé feketés pettyek sorakoznak, a fehér csík megszakított. 3. *Ilicis.*
 — A hátsó szárny alsó oldalának szegélyén vöröses-sárga foltok vannak, a fehér csík meg nem szakított. 4. *Acaciae.*
7. A szárnyak alul selymes világosszürkék. 7. *Quercus.*
 — A szárnyak alul okersárgák. 8. *Betulae.*

1. *Thecla Spini* SCHIFF.

SCHIFFERMILLER & DENIS, Syst. Verz. Schmetterl. Wiener Gegend. p. 186 (1776) — HÜBNER, Samml. europ. Schmetterl. f. 376—377 (1776) — *Lynceus* ESPER, Die europ. Schmetterl. in Abbild. I, p. 356 (1777).

A szárnyak sötétbarnák, a hátsó szárny zugán és a farkocskától tövén gyakran vöröses-sárga pettyek jelentkeznek. A hímek elülső szárnyán a középsejt vége felé szürkés petty áll, mely felül benyomott, alul kiálló. Alul a szárnyak sötétbarnák fehér csíkkal, mely mindkét szárnyon végigfut s a hátsó szárny zugán szöveget képezvén az itt levő kékes foltal érintkezik, a szegélyfoltok vöröses-sárgák, belül feketével szegélyezettek. Kifeszítve 30—33 mm. nagyságú.

Magyarország egész területén elég gyakori és június elejétől július elejéig repül erdei réteken a kakukfű (*Thymus*), zsálya (*Salvia*) és gyalogbodza (*Sambucus ebulus*) virágain.

A hátsó szárny zugán levő sárgás-vörös folt többnyire alig látható, alul sötétkék, majdnem fekete. A herculesfürdői példányok szárnyának alsó oldala kávébarna, tornai példányoké alul erősen kék behintésű. ANKER LAJOS Budapest vidékén egy olyan példányt fogott, melynek rajza alul hullámos volt.

Az *ab. linceus* HB., melynek nösténye az elülső szárny közepén nagy rozsdasága foltot visel, eddig csak Budapest, Pécs, Brassó és Puj környékéről ismeretes.

A hernyó zöld, hátán három világos sárgás vonal fut végig, köztük sárga vagy vöröses szemölcsök állanak, oldalt világosabb vonal és a lábak fölött fehéres-sárga sáv van. Hossza 20—25 mm. Májusban *Rhamnus cathartica*, *Rh. frangula*, *Rh. saxatilis*, *Prunus spinosa* és *Pr. domesticá*-n található.

A báb zömök, barnás-szürke, barnás-szürkén márványozott. A báb az ágakhoz teste körül futó szövédékszállal van erősítve.

Előfordul az összes szomszéd országokban, így Alsó-Ausztriában (VI—VIII), Karinthiában, Sziléziában és Bukovinában (VI—VII), Morvaországban és Rumániában (VII—VIII) és Isztriában (VI). Elterjedési köre Kasantól Andaluziáig és Spanyolországtól Japánig terjed.

2. *Thecla W-album* KN.

KNOCH, Beitr. z. Insectengesch. II, p. 85, t. 6, f. 1—2 (1782)
— Fentoni BUTLER, Proc. Zool. Soc. London. 1881, p. 854.

A szárnyak sötétbarnák, a hátsó szárny második erén farkszerű nyulván van és ezelőtt 1—2 vörös petty. Alul világos szürkés-barna, a mindkét szárnyon végig futó fehér csík a hátsó szárny zugában éles W-alakot mutat, a vörös szegélyszáv belül fekete szegélyű. Kifeszítve 27—32 mm. nagyságú.

Előfordul Magyarország egész területén, de mindenütt a ritkább fajok közé tartozik. Junius elejétől július elejéig szilfák közelében virágzó gyalogbodzán szeret időzni.

A herculesfürdői példányok alul sötét kávébarnák.

A hernyó zöld, hátán kettős finom fehéres tüskesor van, a fej sárgás-barna. Hossza 22—25 mm. Májusban szilfán (*Ulmus campestris* és *alba*), bengén (*Rhamnus frangula*), lonczon (*Lonicera tatarica*), sóskafán (*Berberis vulgaris*), bangitán (*Viburnum lantana*), vörös somon (*Cornus sanguinea*), tölgyön és hársfán található.

A báb szürkés-barna, a szárnyhévely sötétebb.

Parazitája a *Microgaster triangulator* Wsm. nevű Braconida.

A szoniszéd országok közül előfordul Alsó-Ausztriában, Karinthiában és Galicziában (VI), Salzburgban és Sziléziában (VI—VII) és Bukovinában (VI—VIII). Elterjedési köre Stockholmtól Kalábriáig és Angolországtól az Amur-vidékig terjed.